

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Laasasenaho, K., & Lauhanen, R. (5.7.2024). Ennallistamistalouden kehittämisessä on suuri työ. Maaseudun tulevaisuus, 10.

Ennallistamistalouden kehittämässä on suuri työ

Euroopan unionissa hyväksyttiin ennallistamisasetus 17. kesäkuuta. Asetuksen valmistelu oli keväällä jäissä, kun sen tukemiseen ei saatu riittävästi kannatusta. Itävalta päätyi kuitenkin hyväksymään asetuksen ja se sai puolelleen riittävän tuen.

Ennallistamisasetus astuu voimaan heinä–elokuussa, jonka jälkeen jäsenvaltiolla on kaksi vuotta aikaa laatia kansalliset ennallistamissuunnitelmat. Ensimmäinen tehtävä on pohtia lähiäikojen kansalliset tavoitteet, sillä asetuksen mukaan EU-alueella olisi tehtävä ennallistamistoimia vähintään 20 prosenttia maa- ja merialueista vuoteen 2030 mennessä.

Myöhemmin ennallistamisen pinta-alavaatimukset kasvavat. Ennallistamistoimien valmistelu aloittanee myrskyn sosiaalisessa mediassa. Valmistelun tulee olla johdettua ja ylhäältä annettua, jossa kuulaa asianosaisia. Myös maan-

omistajien ääni pitää saada kuuluville. Ilman maanomistajien tahtoa asiat eivät etene.

Ennallistamisen lisääntyminen vaatii osaamis- ja resurssitarpeiden vahvistamista ennallistamistaloudessa. Ennallistamistaloudella tarkoitetaan toimialaa, joka pyrkii palauttamaan ja kunnostamaan elinympäristöjä sekä muodostaa taloudellisen tuloksen ja työllisyyden ennallistamisen suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.

Ennallistamistalous tarkoittaa työtä useilla toimialoilla, kuten koneyrityksissä, viranomais-, laki- ja suunnitteluorganisaatioissa, rakentamisessa sekä uusilla teollisuudenaloilla. Ennallistamishankkeet vaativat myös maanomistajien, lupaviranomaisen, suunnittelijoiden, koneyritysten ja rahoittajien saumatonta yhteistyötä.

Ennallistamistaloutta tulee kasvattaa merkittävästi nyky-

sestä, mikä ei ole välttämättä helppoa tehtävä. Seinäjoen ammattikorkeakoulun koordinoiman turvemaiden ennallistamistalouden kyselytutkimuksen ennakkotulosten mukaan alalla ei ole vielä riittävästi työvoimaa ja osaamista on kehitettävä, mikäli ennallistaminen alkaa laajassa mittakaavassa.

Tarvitaankin usean vuoden panostus alan osaamiseen ja resursseihin. Lisäksi kansallisesti ennallistamiseen suunnattava rahoitusta on turvattava ja neuvontaa on kehitettävä maanomistajalähtöisesti.

Päätäjien ja ympäristöviranomaisten on ymmärrettävä, että osa maanomistajista ei kannata ennallistamista, ja siksi ennallistamiselle on luotava myös uusia taloudellisia kannustamia. Oikeudenmukaisuuteen ja joustavuuteen on kiinnitettävä kansallisissa suunnitelmissa erityistä huomiota ja määritellä selkeästi, mitä ennallistamisella

Ilman maanomistajien tahtoa asiat eivät etene.

tarkoitetaan erilaisissa elinympäristöissä.

Ennallistamispolitiikka tuntuu siis kohdanneen huomattavaa vastarintaa, mikä voi ajaa asioiden valmistelun jopa poliittiseen umpikujaan. Vaikka ennallistamiseen liittyvä poliittinen päätöksenteko on ollut tähän mennessä vaikeaa, voivat todelliset haasteet alkaa vasta ennallistamishankkeiden käytännön toteuttamisen tasolla.

Haasteita ovat kansainvälisellä tasollakin olleet muun muassa eri ennallistamisen käytännön toimijoiden epäselvät tavoitteet ja ristiriitaiset vaatimukset, vastahakoisuus muutokselle ja haluttomuus ottaa riskejä, ristiriitaiset suhteet,

maanomistus vs. maan hallinta sekä ennallistamistalouden puute. Myös ennallistamisen ympäristövaikutukset on selvitettävä huolella.

Ennallistamisen tavoitteet ovat yhteiskunnan sääntelyjärjestelmälle ja toimintamalleille varsin uusi asia. Yhtenä tavoitteena on luonnon köyhtymisen estäminen. Voidaan kuitenkin kysyä, lisätäänkö samalla köyhien köyhtymistä. Nykyisessä valtiontalouden haastavassa tilanteessa toimenpiteiden rahoitus on varmistettava oikeudenmukaisella tavalla. Myös yksityisille maanomistajille suunnatut verohennykset voisivat toimia, jos ennallistamisrahoitusta ei olisi riittävästi saatavilla.

Aikanaan sotakorvauksien maksaminen vaati metsäteollisuuden kehittämistä. Mittavat ojitushjelmat luotiin valtion varoilla. Virheojitussiakin tehtiin, eikä tuolloin

ollut vesiensuojelujärjestelmiä. Nyt ennallistamiset vaativat myös vesiensuojelun hallintaa.

Ennen Suomessa oli valtiojohtoisia ja maakunnallisia metsänparannuspiirejä mittavine ojitushjelmineen ja tavoitteineen. Onkin tarpeen kysyä, tarvitaanko vastaavia ennallistamispiirejä mittavien maakunnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi?

Toisen maata ei voi ennallistaa ilman lupaa, eikä ilman rahaa. Kestävän kehityksen komponentit on tärkeää ottaa huomioon ennallistamisten kokonaisuudessa. Ekologia, teknologia, talous, hiilikyvymykset sekä vesiensuojelu ovat osa ennallistamistavoitteiden hallittua saavuttamista.

Kari Laasasenaho

FT

Risto Lauhanen

MMT

Seinäjoen ammattikorkeakoulu